

Innehåll

FÖRORD	4
SÅ HAR VI ARBETAT	7
SAMMANFATTNING: AGENDA FÖR ÖKAD TILLVÄXT I SYDSVERIGE	8
EN REGIONAL ANALYS UTIFRÅN NÄRINGSLIVETS PERSPEKTIV	10
HÄR FINNS SYDSVERIGES TILLVÄXT	14
Stor spridning i sydsvenska arbetsmarknadsregioners tillväxt	14
Nya jobb i näringslivet växer på flera platser	18
Olika typer av jobb växer på olika platser	22
Var finns de nya företagen som skalar upp?	25

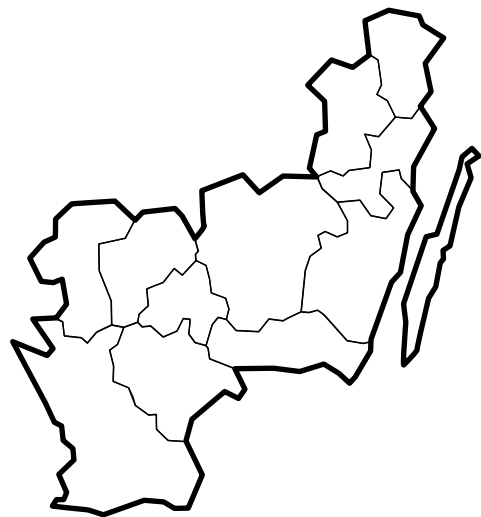
NÄRINGSLIVSPANELEN OM EKONOMIN I DAG OCH I MORGON	30
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FRAMTIDA TILLVÄXT	38
VARIFRÅN KOMMER KOMPETENSEN SOM KRÄVS FÖR ATT VÄXA I FRAMTIDEN?	40
En växande Yrkeshögskola	42
Internationell rekrytering	46
Förbättrad integration som källa till kompetens	54
Kompetensutveckling i sydsvenska företag	57
VARIFRÅN KOMMER INNOVATIONERNA?	59
ESS och MAX IV ger regionen stjärnstatus	60
VARIFRÅN KOMMER KAPITALET?	64
Venture capital som källa till kapital	65
Venture capital i Sydsverige	66
HAMNARNA I CENTRUM FÖR STADSUTVECKLING	69
Sydsvenska hamnar en outnyttjad resurs	69
Stor potential för effektivisering och renodling	73
FRÅN ANALYS TILL HANDLING	80
BILAGA: SYDSVENSKA HAMNARS FRAMTIDA UTVECKLING OCH INVESTERINGAR	84

Årets tema

Årets tema

Välkommen till Sydsverige Live!

FRAMTIDENS SYDSVENSKA NÄRINGSLEV
FÖR INSIKT OCH RÄTT BESLUT!

Det publiceras många rapporter om konjunktur och branschens utveckling. De är ofta bra och gedigna, men det kan vara svårt att använda dem som konkret underlag för beslut inom företag och politik.

Sydsverige Live skapar en analys av näringslivet i Sydsveriges 62 kommuner för att bidra till handling. Med det menar vi att analysen kan inspirera till stora och små beslut i företag eller i politiken. Förhoppningen är att bra analys av rätt saker ger relevant vägledning. Besluten blir i bästa fall en följd av analysen. Naturligtvis är det i praktiken sällan det är så enkelt, men det är en viktig målsättning att försöka analysera fakta och händelser som spelar roll och att göra det så att det blir en konkret hjälp att agera.

I årets Sydsverige Live-rapport ser vi, för att ta några exempel, att samverkan mellan hamnarna i Sydsverige har potential att påverka beslut om infrastruktur nationellt. Kommunikationen behöver flätas samman och det föreligger en stor potential i att ta steget fullt ut och sammanföra hamnbolag i en gemensam organisation, skapa en storstadshamn i Öresundsregionen.

Analysen av yrkeshögskolorna visar att det finns potential i att agera för att få mer relevans i förhållande till tillverkningsindustrin i stora delar av regionen. Vi ser också att Karlskrona-regionen genom flera års tillväxt nu behöver ta nästa kliv och förverkliga en

internationell skola. Vi kan också peka på områden där vi kan stärka regionen som plats för tillväxt och som är inom räckhåll. Internationaliseringen är ett sådant område.

På andra områden leder fakta ofta till att vi får våra invanda föreställningar ifrågasatta och det kan leda till omprövning utan att det genast är uppenbart vad som behöver ske. Kanske är det faktum att Malmö och Växjö nu skapar fler akademikerjobb än Lund en sådan insikt. Ibland blir vi skeptiska till den här typen av uppgifter och tänker att bilden ändras när nyare data anländer. Men ändå måste vi fråga oss om vi i regionen, inom politiken och för den delen näringslivet gör rätt saker.

Detta är vad vi hoppas att årets Sydsverige Live ska bidra med. Vi ser även fram emot mycket feedback och kommentarer inför nästa års upplaga.

Nytt för i år är att vi har en ny partner som gör att vi kommer att fånga upp hela Sydsveriges bredd ännu bättre. Det är Länsförsäkringsbolagen i de sydsvenska länen. Dessa är oberoende och starka aktörer som alla har det gemensamt att de är väl insatta i sina regioners utveckling. Det gör att vi kommer att kunna ta ytterligare kliv framåt när det gäller att fånga upp näringslivets utveckling och vad den betyder för sydsvenska företag.

Sydsverige i november 2018

Per Tryding
VD HANDELSKAMMAREN

Alexander Alvé
VD INDUSTRIFAKTA AB

Så har vi arbetat

Sydsverige Live bygger i grunden på fakta från officiella datakällor som SCB och myndigheter. Det som gör Sydsverige Live unikt är mixen av fakta och intervjuundersökningarna med 150 ledande beslutsfattare jämte djupintervjuer och en Näringslivspanel. Tillsammans utgör detta en unik kunskapskälla för insikt och rätt beslut.

Handelskammaren har genom Pernilla Johansson, chefekonom, samlat in och bearbetat officiella data. Utöver traditionell statistik om tillväxt har vi letat efter nya källor som ger nya infallsvinklar på näringslivets utveckling. Exempelvis har vi samlat in uppgifter om internationella anställningar från Migrationsverket och internationella studenter. Ett annat exempel på ett nytt mått på tillväxt är begreppet 10-10-10 företag, alltså statistik om företag som är högst 10 år och som nått minst tio miljoner i omsättning och tio anställda.

Industrifakta har svarat för en omfattande enkätundersökning bland 150 företagsledare och har även sammanställt och analyserat venture capital-utvecklingen.

Härutöver har ett antal djupintervjuer skett av personer med unik kunskap om kapitalinvesteringar, ESS och sydsvenska hamnar.

Årets Sydsverige Live har två viktiga teman. Det ena är ESS/Max IV och det andra belyser hamnarnas roll i ekonomin. Båda dessa teman engagerar näringslivet brett men har båda betydande behov av marknadsföring även på riksnivå, för att inte riskera att endast bli en lokal angelägenhet.

Handelskammaren och Industrifakta har bidragit med olika kompetenser och vi står gemensamt bakom Sydsverige Live.

Ett stort tack riktas till alla företagsledare som medverkat genom att ställa upp på intervjuer, svara på enkäter samt delta i panelsamtal.

En regional analys utifrån näringslivets perspektiv

Med Sydsverige Live presenterar vi ett beslutsunderlag som är enkelt att relatera till för sydsvenska företag. Underlaget bygger på analyser av statistik och intervjuer med företagsledare. Vi fokuserar innehållet och analysen på områden som företagen beslutar om – kompetens, innovation och investeringar och relaterar till företagens egna geografiska hemmaplan – Sydsverige och dess lokala arbetsmarknader.

Fakta om sydsvenska arbetsmarknadsregioner

Den faktabaserade analysen bygger på statistik från källor såsom Statistiska Centralbyrån, Tillväxtanalys, Universitetskanslersämbetet, Myndigheten för Yrkes-
högskolan, Retriever m.m.

Analysen bygger på funktionella snarare än administrativa gränser. Huvudfokus är de lokala arbetsmarknader som utgår ifrån hur företag och människor organiserar sig. Ur ett företags perspektiv innebär det den region som företaget kan rekrytera ifrån utan att arbetstagare behöver flytta. Regionerna består vanligtvis av en eller flera kommuner och klassificeringen utgår ifrån arbetspendlingen över kommungränser.

Sydsverige består av 62 kommuner som organiseras i 11 arbetsmarknadsregioner enligt Tillväxtverkets indelning i arbetsmarknadsregioner.¹ Falkenberg ingår i Göteborgs arbetsmarknadsregion och analyseras därför separat.

Ingen indelning är helt optimal för alla typer analys. Där det är relevant bryter vi ibland ut data på andra sätt. Exempelvis är det relevant att zooma ut när infrastrukturen kartläggs, medan det är relevant att undersöka mer lokala regioner i andra fall. Data sätter också sina begränsningar och i vissa fall analyseras därför sydsvenska län.

¹/Avser indelningen i funktionella analysenheter (FA) år 2015.

Här finns Sydsveriges tillväxt

Olika regioner växer på olika sätt. I det här avsnittet visar vi var jobben i näringslivet växer och vilka typer av jobb som skapas i Sydsverige.

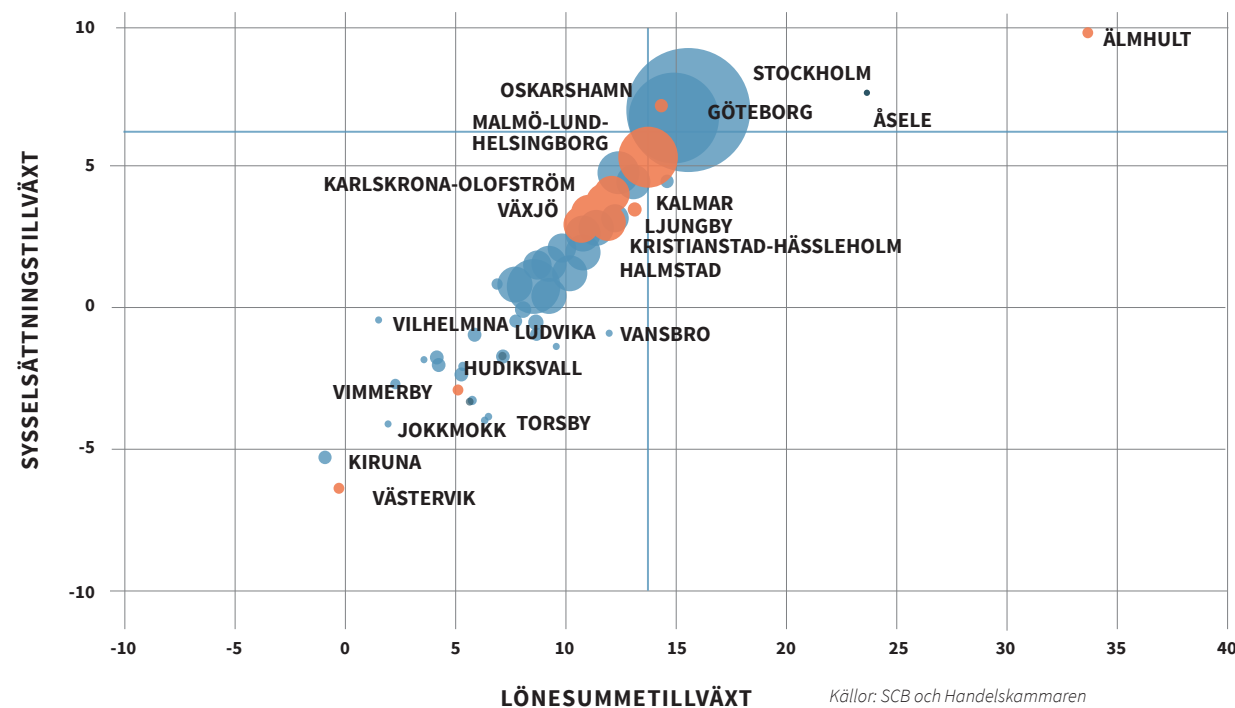
Stor spridning i sydsvenska arbetsmarknadsregioners tillväxt

De senaste åren har ekonomin kännetecknats av en tydlig konjunkturuppgång och tillväxten bland företagen har varit hög. I Sydsverige ökade sysselsättningen i näringslivet med 3,3 procent under perioden 2013–2016 medan lönesumman steg med 12,5 procent.² I själva verket säger genomsnittet väldigt lite om hur det går i ekonomin. I Sydsverige finns både regioner som har högst tillväxt i Sverige och regioner med svag utveckling.

Älmhults arbetsmarknadsregion sticker ut som en tillväxtraket med högst tillväxt i sysselsättning och lönesumma i näringslivet av samtliga Sveriges regioner. En viktig förklaring är att de olika bolagen inom Ikea-koncernen har haft betydande tillväxt i antal anställda och omsättning. Även företagen i Oskarshamn har haft en tillväxt som är högre än riksgenomsnittet under perioden, medan näringslivet i Malmö/Lund/Helsingborg växer i linje med riket. Övriga sydsvenska arbetsmarknadsregioner har haft en något lägre tillväxt än riksgenomsnittet. Undantagen är Västervik och Vimmerby där näringslivet har haft en betydligt lägre tillväxt och i båda regionerna minskade antalet sysselsatta under perioden 2013–2016.

²/I näringslivet ingår aktiebolag (ej offentligt ägda), övriga företag (ej offentligt ägda), statligt ägda företag och organisationer, kommunalt ägda företag och organisationer samt övriga organisationer. Siffrorna avser dagbefolkningen.

//
TILLVÄXT I NÄRINGSLIVET, SVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER,
2016 JÄMFÖRT MED 2013, PROCENT

Källor: SCB och Handelskammaren
Anm.: De blå strecken i figuren visar riksgenomsnittet.
Bubblornas storlek speglar regionens storlek i termer
av antal sysselsatta. Arbetsmarknadsregioner avser
FA 2015.

//
TILLVÄXT I NÄRINGSLIVET I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER, 2016 JÄMFÖRT MED 2013, PROCENT

REGION	LÖNESUMMA	SYSSELSÄTTNING
Älmhult	32,9	9,8
Oskarshamn	14,4	6,4
Malmö-Lund-Helsingborg	13,3	4,2
Sverige	13,2	3,8
Sydsverige	12,5	3,3
Ljungby	12,3	2,1
Karlskrona-Olofström	11,3	2,5
Kristianstad-Hässleholm	11,1	1,5
Kalmar	11,0	2,4
Växjö	10,3	2,1
Halmstad	10,1	1,9
Vimmerby	5,1	-3,0
Västervik	-0,3	-6,4

Källor: SCB och Handelskammaren

SYDSVERIGE I SIFFROR

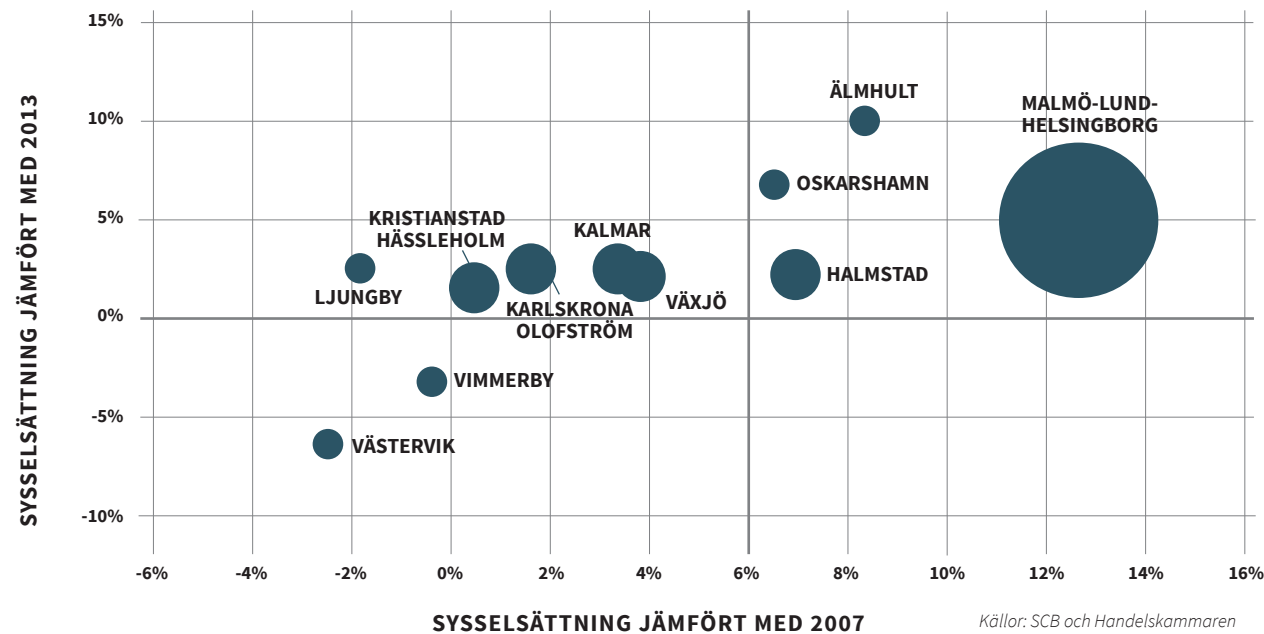
- 2,1 miljoner människor = 21 procent av Sveriges befolkning
- Knappt 1 miljon sysselsatta
- 5 tätorter med fler än 50 000 invånare
- Årlig befolkningsökning med en procent de senaste 10 åren

Tillväxtmönstret påverkas fortfarande av finanskrisen 2008/09 och den efterföljande globala lågkonjunkturen. Sett i ett längre perspektiv är det tydligt att olika regioner i Sydsverige påverkades i olika utsträckning. Företagen i Vimmerby och Västervik men också i Ljungby hade färre anställda 2016 jämfört med 2007. Det betyder att näringslivet i dessa regioner fortfarande påverkas av den strukturomvandling som finanskrisen gav upphov till. Skillnaden är att i Ljungby har det skett en långsam återhämtning de senaste åren, medan

näringslivet i Vimmerby och Västervik har haft fallande sysselsättning även de senaste åren.

Även sett i ett längre perspektiv är Älmhult en av tillväxtraketerna med klart fler jobb i näringslivet 2016 jämfört med 2007. Detsamma gäller Oskarshamn och Halmstad. Näringslivet i Malmö/Lund/Helsingborg har dock växt snabbast jämfört med före finanskrisen och sysselsättningen i näringslivet var 12 procent högre 2016, vilket är i linje med genomsnittet för riket.

// SYSSELSÄTTNINGSTILLVÄXT I NÄRINGSLIVET I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER, OLIKA PERIODER

Nästan 21 000 nya jobb i näringslivet – allt från yrken utan formella utbildningskrav till specialister

Totalt växte det sydsvenska näringslivet med 20 800 nya jobb under perioden 2013–2016. Framför allt är det i tjänstebranscherna som jobben

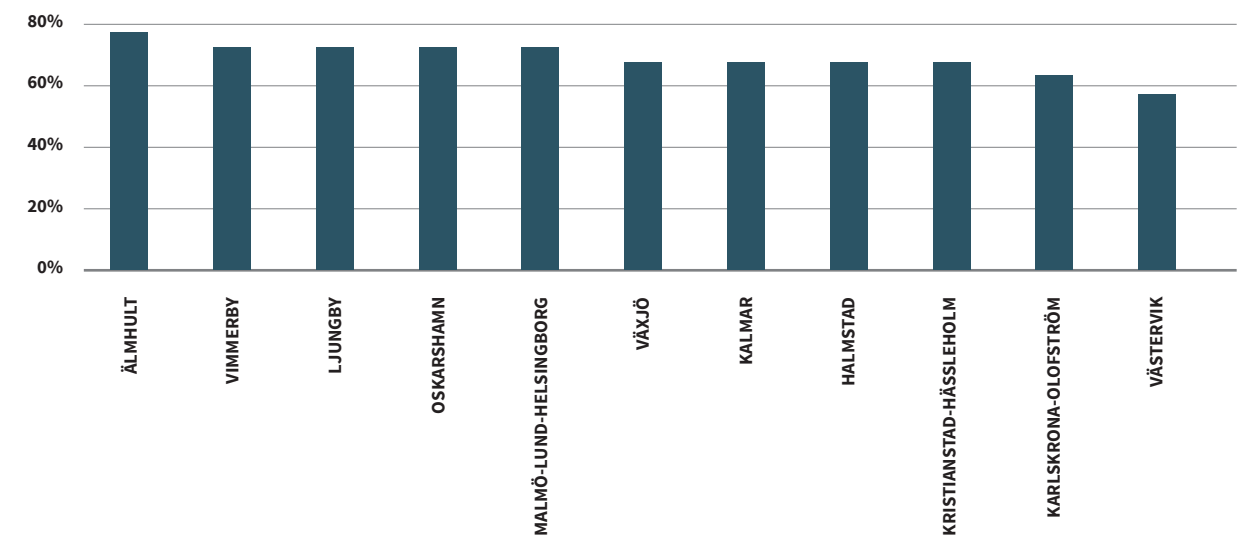
skapas. Företagstjänster såsom bemanning och personalrelaterade tjänster samt specialiserade företagstjänster och konsultverksamhet växer snabbt, men också hotell, restaurang och detaljhandel samt privata tjänster inom hälso- och sjukvård och utbildning. Även byggsektorn hade en hög jobbtillväxt mellan 2013–2016.

Däremot faller sysselsättningen inom jordbruk och tillverkning. De få branscher inom tillverkningsindustrin som ökar i Sydsverige är trä tillverkning och fordonstillverkning.

Vart tredje jobb som växer fram i regionen är yrken som kräver högskolekompetens.³ Näst största yrkesgrupp

är service-, omsorgs- och försäljningsyrken som står för vart fjärde nytt jobb. Men den yrkesgrupp som har högst procentuell ökning är yrken utan formella utbildningskrav, såsom städare, restaurangbiträden m.m., som stod för 13 procent av den totala jobbköningen i regionen.⁴ Det finns alltså en god dynamik i näringslivet som innebär att många olika typer av jobb växer.

// NÄRINGSLIVETS ANDEL AV ANTAL SYSSELSÄTTA I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER, 2016

Källor: SCB och Handelskammaren

Näringslivet utgör en stor del av den lokala ekonomin

Vi fokuserar på näringslivets utveckling som utgör en stor del av den lokala ekonomin. Men omfattningen skiljer sig mellan de sydsvenska arbetsmarknadsregionerna. I Västervik utgör näringslivet 60 procent, medan det offentliga – särskilt kommun och landsting – står för 40 procent av totalt antal sysselsatta. I Älmhult däremot står näringslivet för 80 procent av den lokala ekonomin. Det är också skillnad i vilken utsträckning näringslivet bidrar till sysselsättningstillväxten. Endast

i Älmhult, Oskarshamn och Malmö/Lund/Helsingborg ökar sysselsättningen mer i näringslivet än i offentliga sektorn. I exempelvis Kristianstad-Hässleholm ök

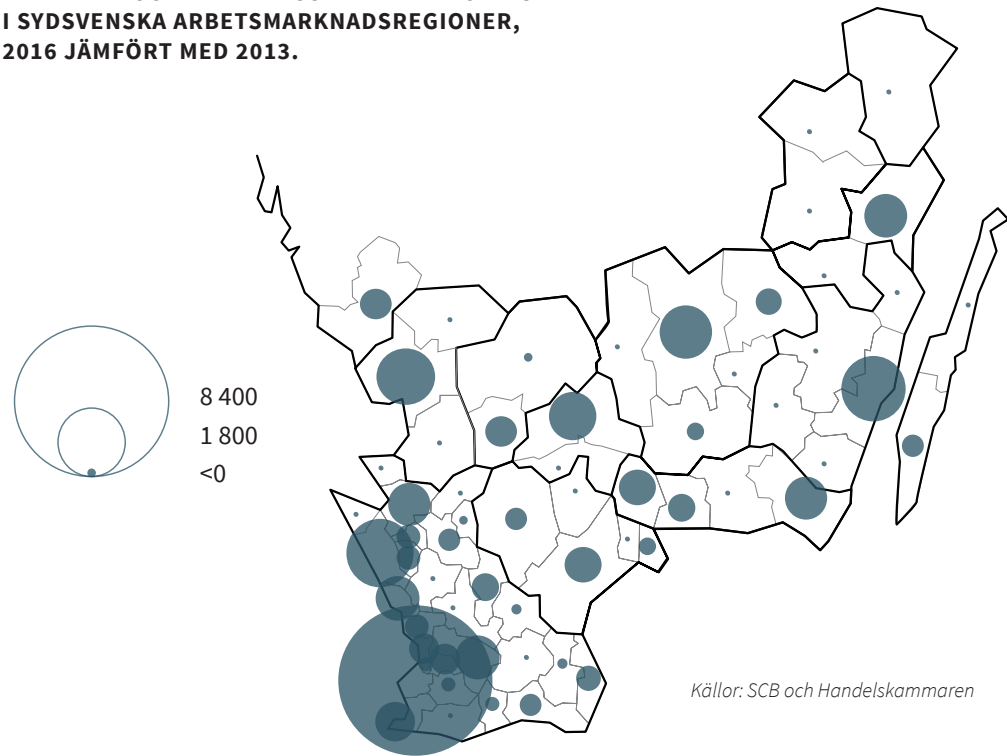
Nya jobb i näringslivet *växer på flera platser*

Den övergripande bilden är att sysselsättningen ökar på många platser i Sydsverige. Men det sker också en förtätning när jobben urbaniseras. Malmö utgör omkring drygt en tredjedel av arbetsmarknadsregionen Malmö/Lund/Helsingborg, men 57 procent av de nya jobben inom näringslivet, cirka 8 400 nya jobb, skapas i Malmö.

Tendensen att jobben förtätas finns även i andra delar av Sydsverige. Kalmar sticker ut som den tredje starkaste jobbmotorn sett till framväxten av antal nya jobb i hela Sydsverige efter Malmö och Helsingborg. Kalmar attraherar cirka 1 600 nya jobb, medan mindre orter i området inte skapar sysselsättning utan till och med har krympande arbetsmarknad. Det innebär att Kalmar kommun står för mer än 100 procent av arbetsmarknadsregionens tillväxt (160 procent).

Men förtätningen sker inte bara till de större städerna. Älmhult är den fjärde starkaste jobbmotorn i Sydsverige och upp emot hälften av de nya jobben i Kronobergs län skapas i Älmhult.

//
ANTAL NYA JOBB I NÄRINGSLIVET PER KOMMUN
I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER,
2016 JÄMFÖRT MED 2013.

Källor: SCB och Handelskammaren

//
SYDSVERIGES JOBBMOTORER OCH GRAD AV URBANISERING

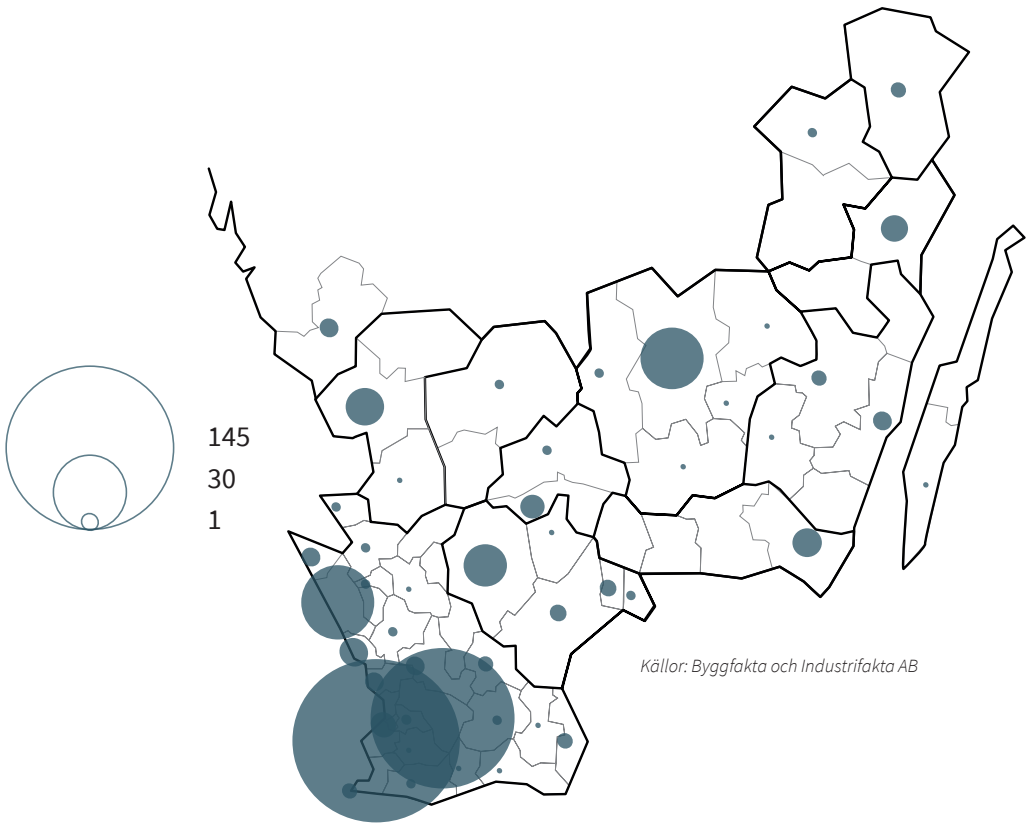
KOMMUN	ANTAL JOBB	ANDEL AV ARBETSMARKNADS- REGIONENS ÖKNING (%)
Malmö	8 400	57
Helsingborg	1 800	12
Kalmar	1 600	159
Älmhult	1 100	103
Halmstad	1 100	140
Växjö	800	87
Oskarshamn	700	101
Ängelholm	700	5
Lund	700	5
Landskrona	700	5
Karlskrona	600	65

Källor: SCB RAMS och yrkesregister samt Handelskammaren

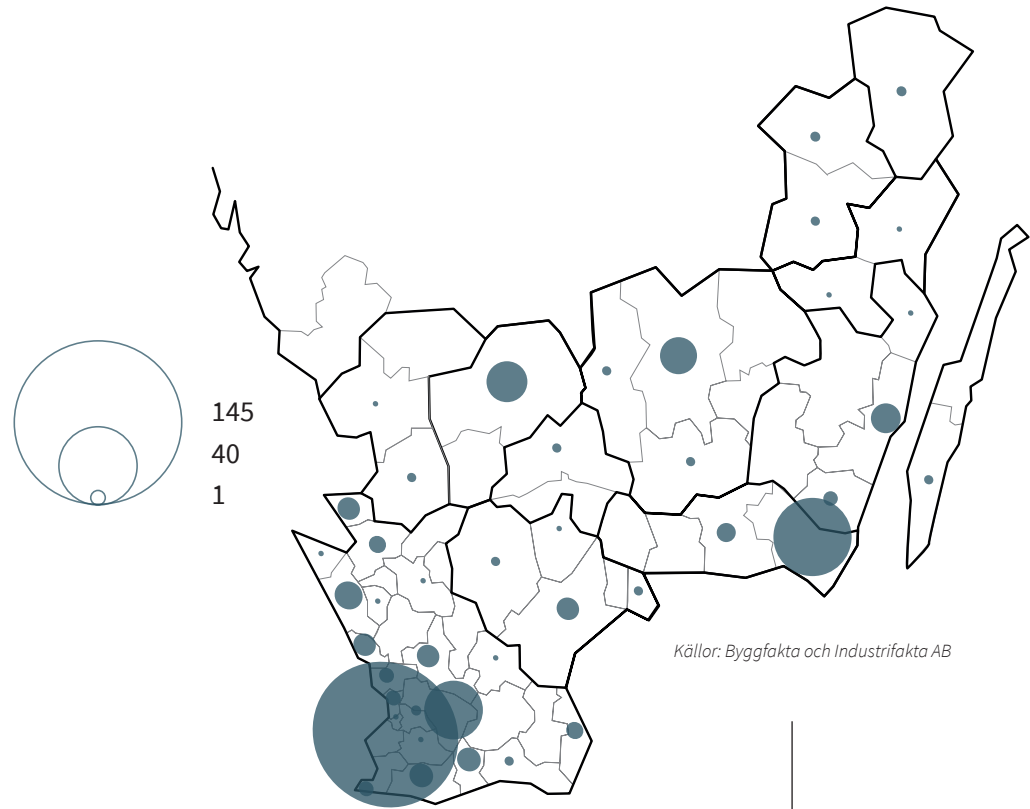
Byggandet av kontor förstärker urbaniseringen

Nya kontorsbyggnader växer också fram på flera platser i Sydsverige, men liksom med jobben förtätas bebyggelsen betydligt. De nya kontoren verkar alltså i stor utsträckning byggas där jobben växer, vilket förstärker urbaniseringstrenden. Bland de orter som har många nya jobb men betydligt färre nya kontor märks Kalmar, Älmhult, Oskarshamn och Olofström. I både Olofström och Oskarshamn beror detta i stor utsträckning på att de nya jobben skapas inom tillverkningsindustrin. Kontorstrenden fortsätter efter 2016. I Malmö påbörjades i stort sett lika många kvadratmeter nya kontor under 2017 och första halvåret 2018 som under de tre föregående åren. Och i Karlskrona, Ljungby och Kalmar växade kontorsbyggandet upp betydligt de senaste åren. Helsingborg är också inne i en kraftig expansion av kontorsytor.

// PÅBÖRJADE KONTORSBYGGNADER PER KOMMUN I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER, 2014-2016, 1 000 KVM

// PÅBÖRJADE KONTORSBYGGNADER PER KOMMUN I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER, 2017-2018 KVARTAL 2, 1 000 KVM

Olika typer av jobb växer på olika platser

Det är stora skillnader i vilken typ av jobb som skapas på olika platser. Sett till Sydsveriges jobbmotorer, de platser där flest antal nya jobb skapas, är skillnaderna betydande.

I Malmö kräver 6 av 10 nya jobb högskole- eller specialistkompetens, medan motsvarande i exempelvis Helsingborg och Kalmar är 12 respektive 15 procent. Bland de jobb som skapas i näringslivet i Helsingborg och Kalmar utgör istället yrken inom administration och kundtjänst största yrkesgruppen. Administration och kundtjänst utgör också en betydande andel av de nya jobben i näringslivet i Älmhult, Halmstad, Ängelholm och Lund, men på dessa orter utgör andelen kvalificerade yrken 32 till 44 procent. Växjö har en hög andel nya jobb som kräver högskolekompetens (39 procent), och även service-, omsorgs- och försäljningsyrken står för en betydande andel av de nya jobben i kommunens näringsliv.

Skillnaden i vilken typ av jobb som växer fram innebär att det framför allt är de kvalificerade jobben som driver på urbaniseringen. Den kraftiga ökningen av kvalificerade yrken i Malmö innebär att cirka hälften av alla nya kvalificerade jobb i Sydsverige och 66 procent av jobben i Skåne skapas i Malmö. Just nu har Malmö petat Lund som den stora lärodomsstaden - åtminstone för näringslivets tillväxt. Även nybyggnationen av nya kontor förstärker denna trend.

//
SYDSVERIGES JOBBMOTORER OCH ANDEL KVALIFICERADE YRKEN

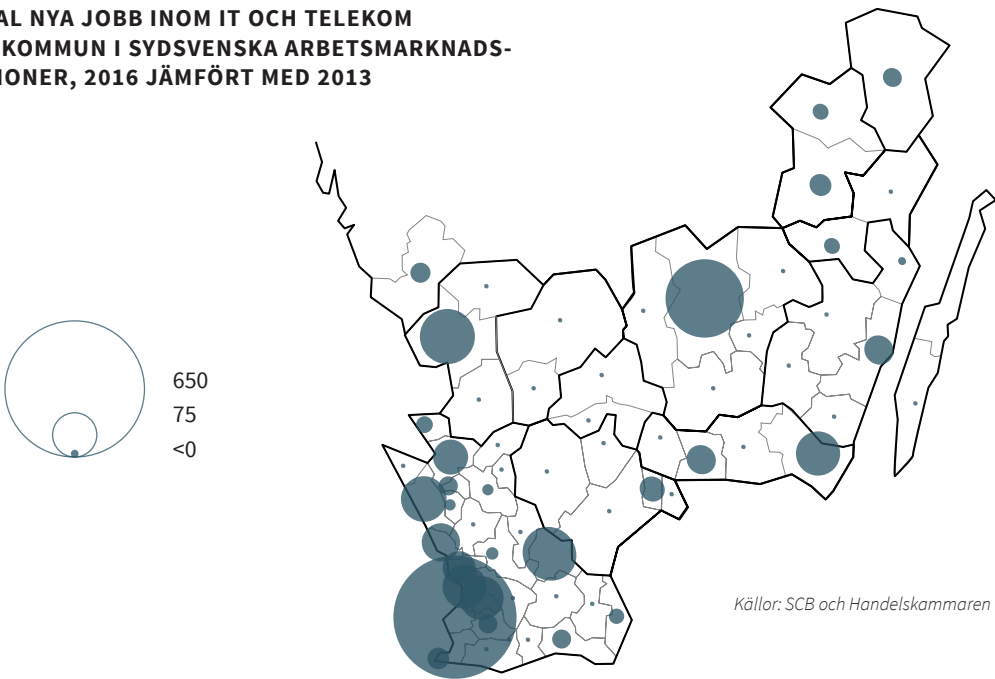
KOMMUN	ANTAL JOBB	ANDEL KVALIFICERADE YRKEN (%)
MALMÖ	8 400	58
HELSINGBORG	1 800	12
KALMAR	1 600	15
ÄLMHULT	1 100	32
HALMSTAD	1 100	30
VÄXJÖ	800	39
OSKARSHAMN	700	1
ÄNGELHOLM	700	29
LUND	700	44
LANDSKRONA	700	24
KARLSKRONA	600	47

Källor: SCB RAMS och yrkesregister samt Handelskammaren
Anm.: Yrken avser förändring under perioden 2014–2016. Med kvalificerade yrken avses Chefsyrken, Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens och Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande enligt SSYK2012. Gruppen okänd ingår inte i beräkningarna.

Kunskapsintensiva tjänstebranscher driver på urbaniseringen

Sett till branscher är det framför allt de kunskapsintensiva tjänstebranscherna som driver på urbaniseringen. Med 650 nya jobb i Malmö och 300 nya jobb i Växjö är IT- och telekombranschen en bransch som visar på en tydlig specialisering.⁵ I Växjö är det företag som Atea och Visma som växer snabbt medan i Malmö växer antal nya jobb framför allt inom datakonsultbranschen och dataprogrammering.

//
ANTAL NYA JOBB INOM IT OCH TELEKOM PER KOMMUN I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADS-REGIONER, 2016 JÄMFÖRT MED 2013

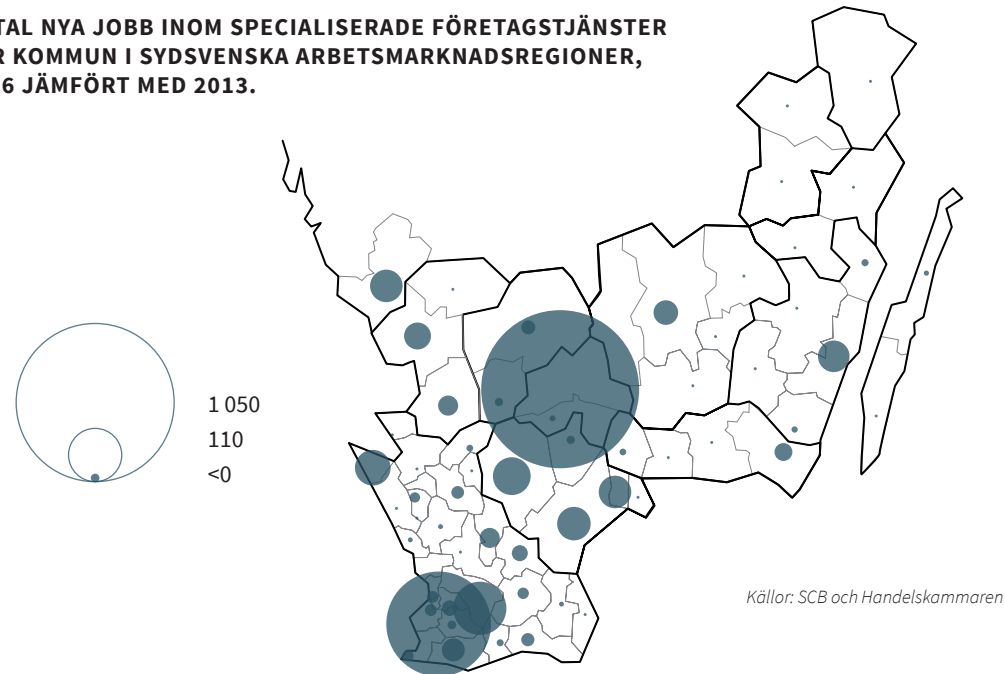

Källor: SCB och Handelskammaren

Specialiserade företagstjänster, med bland annat industridesign och konsultverksamhet inom ekonomi, juridik och teknik, är en annan bransch som visar på en tydlig specialisering. Av totalt 1 600 nya jobb i Sydsverige stod Älmhult för 65 procent av jobbtillväxten och Malmö för 28 procent. I Älmhult står industridesign för merparten av jobbtillväxten och utvecklingen är starkt kopplad till Ikea.

⁵/Branschen definieras främst utifrån IT- och telekomföretagens klassificering. För mer detaljer se: <https://www.itot.se/om-oss/statistik/>. För att ta hänsyn till att SCB införde en ny metod för klassificering av Ericsson och FoU 2016 inkluderas även SNI-kod 72 i branschen.

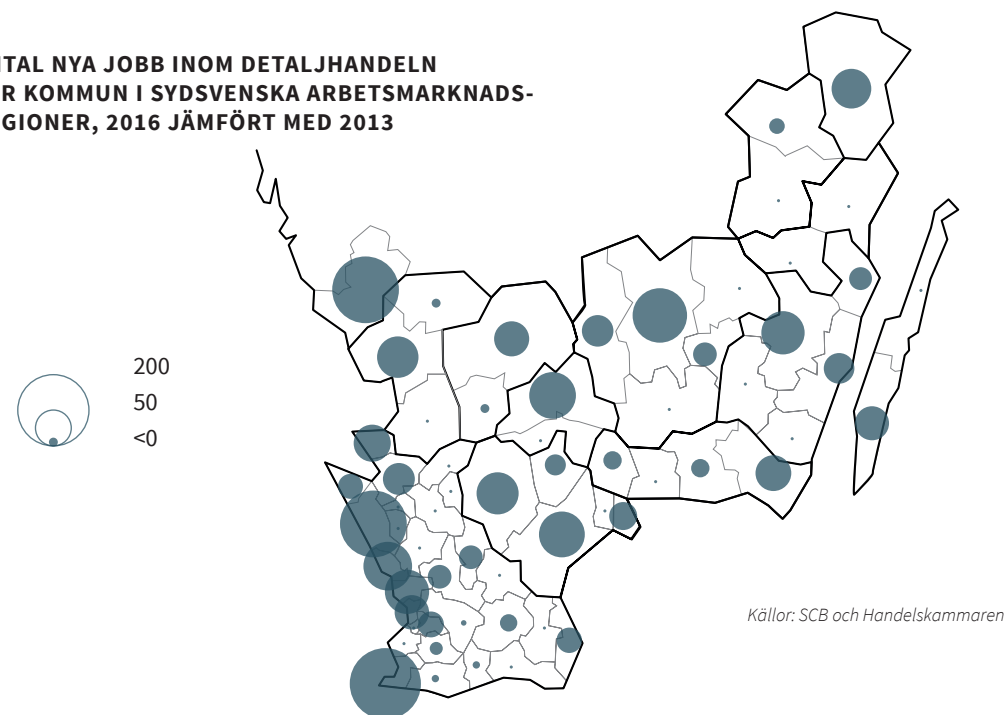
//
**ANTAL NYA JOBB INOM SPECIALISERADE FÖRETAGSTJÄNSTER
 PER KOMMUN I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER,
 2016 JÄMFÖRT MED 2013.**

Andra branscher har mindre grad av specialisering

I mer arbetsintensiva tjänstebanscher och byggsektorn finns inte samma tydliga mönster av specialisering. Exempelvis inom detaljhandeln växer antal nya jobb på många platser i Sydsverige.

//
**ANTAL NYA JOBB INOM DETALJHANDELN
 PER KOMMUN I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADS-
 REGIONER, 2016 JÄMFÖRT MED 2013**

Det finns sammanfattningsvis en stark tillväxt i sydsvenskt näringsliv, men det är stora skillnader inom regionen i vad som växer och hur snabbt. Det innebär att den framtida strukturen påverkas.

Var finns de nya företagen som skalar upp?

Ett annat sätt att ta tempen på utvecklingen i en region är att studera i vilken utsträckning nya företag startar och växer. Det finns många analyser av nystartade företag, men färre tittar på i vilken utsträckning företagen överlever och växer sig stora. Här studerar vi företag som under sina första 10 år uppnår en omsättning på 10 miljoner kronor och minst 10 anställda, så kallade 10-10-10-företag.

Vi använder databasen Retriever för att identifiera företag som startat i Sydsverige de senaste 10 åren och som senast 2017 uppnår 10 miljoner kronor i omsättning och minst 10 anställda. I möjligaste mån fångar analysen företag som växer organiskt och vi exkluderar företag som omregistrerats eller som växer genom uppköp.

Det finns 595 nystartade företag med säte i Sydsverige som under perioden 2008–2017 har nått en omsättning om minst 10 miljoner kronor och minst 10 anställda. Omkring 13 300 personer var sysselsatta i 10-10-10-företagen år 2017. Men företagen borde varit fler - i relation till regionens storlek är antalet företag och sysselsatta betydligt färre än riksgenomsnittet.

10-10-10-företagen är i stor utsträckning ett storstadsfenomen. Nästan 70 procent av företagen finns i någon av de tre storstadsregionerna, Stockholm, Göteborg eller Malmö/Lund/Helsingborg. Det innebär att genomsnittet för storstadsregionerna är 101

DEFINITION AV 10-10-10-FÖRETAG

- Högst 10 år (grundades tidigast 2008-01-01)
- När under perioden en omsättning på minst 10 miljoner
- När under perioden minst 10 anställda

ANTAGANDEN

- Företag som år 1 har mer än 10 miljoner i omsättning eller minst 10 anställda exkluderas
- Företag som växer med mer än 100 anställda på ett år exkluderas

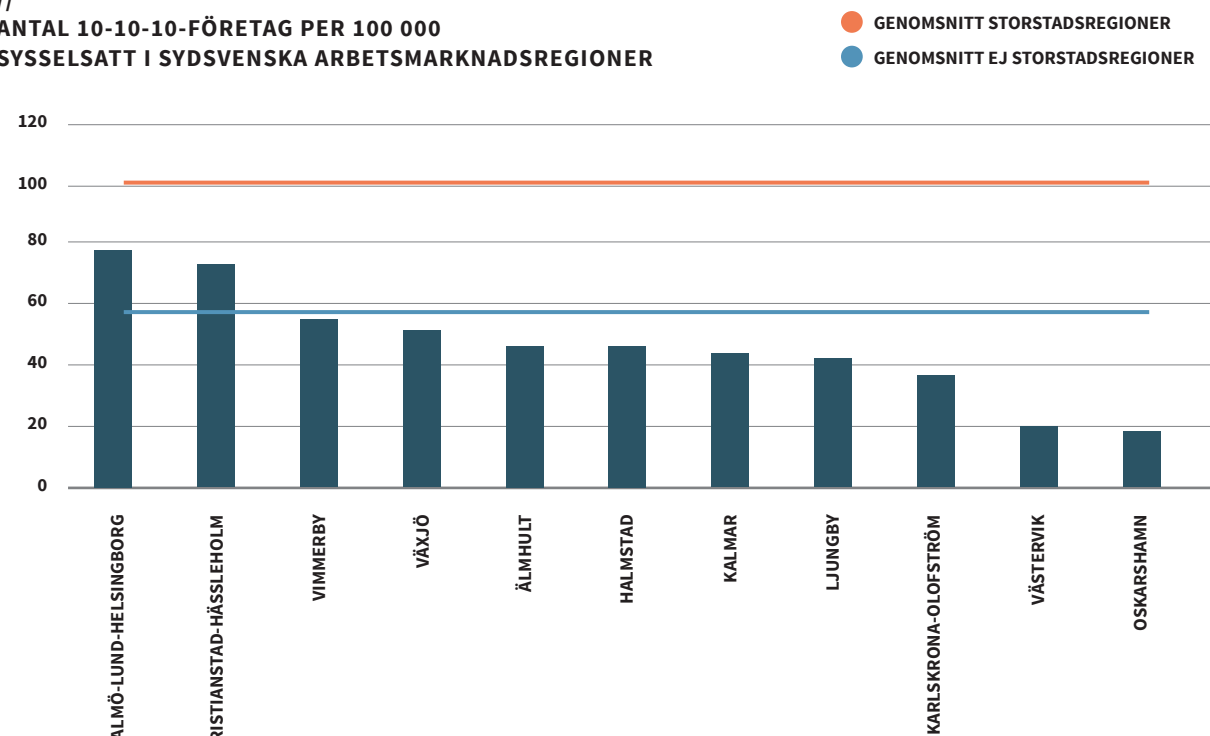
ANMÄRKNINGAR

- Företagsuppgifter hämtas från Retriever
- Företagets säte avgör vilken region det tillhör

företag per 100 000 sysselsatta medan motsvarande i regionerna utanför storstäderna är 57.

Samma mönster är tydligt i Sydsverige. Mer än hälften av företagen finns i Malmö/Lund/Helsingborg, men jämfört med övriga storstadsregioner är 10-10-10-företagen betydligt färre. Kristianstad/Hässleholm däremot har fler företag jämfört med andra regioner utanför storstäderna, medan övriga sydsvenska arbetsmarknadsregioner har färre 10-10-10-företag i relation till antal sysselsatta.

//
**ANTAL 10-10-10-FÖRETAG PER 100 000
 SYSSELSATT I SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER**

Källor: Retriever och Handelskammaren
 Anm.: Genomsnitten avser regioner i hela Sverige

Det verkar alltså finnas två anledningar till att 10-10-10-företag växer i mindre utsträckning i Sydsverige. Den första är att Malmö/Lund/Helsingborg underpresterar jämfört med övriga storstadsregioner. Även om det sker en koncentration till de större regionerna i Sydsverige, visar kartan över var företagen växer att koncentrationen till de större städerna inte är lika tydlig som för nya jobb i näringslivet eller nya kontor som visades i föregående avsnitt.

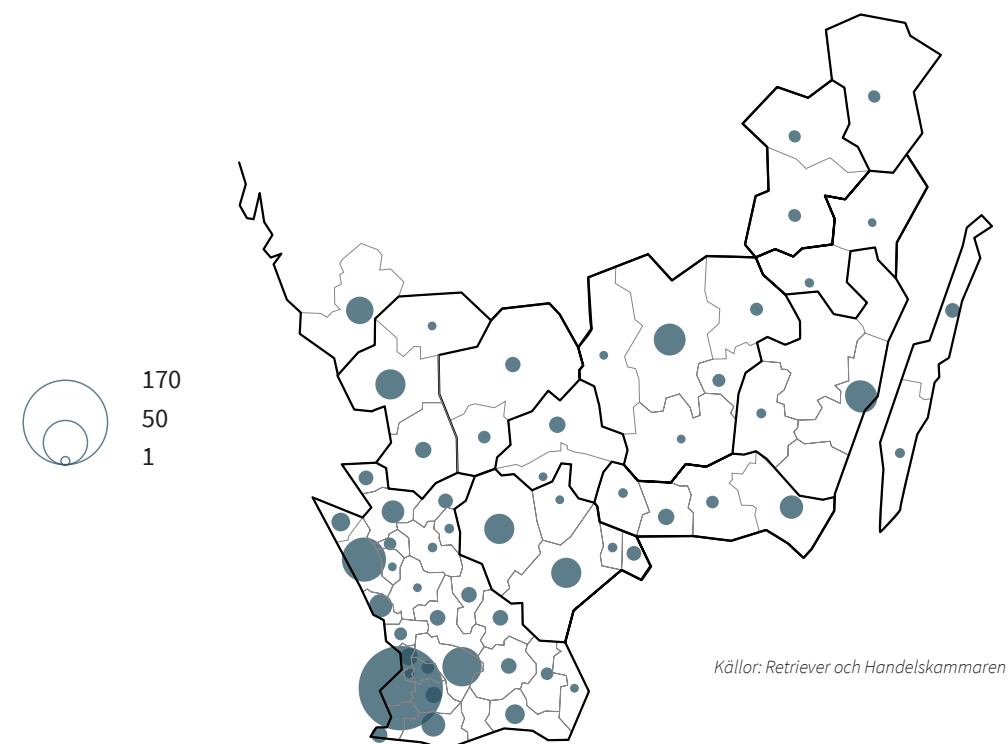
Den andra anledningen ligger i att flera regioner utanför storstadsregionen har färre företag som skalar upp. Det kan bero på att nya företag präglas av den rådande näringslivsstrukturen. I flera regioner i Sydsverige utgör tillverkningsindustrin en betydande del av ekonomin, men det är inte främst inom industrin som de nya företagen växer fram.

Merparten av 10-10-10-företagen i Sydsverige är tjänsteföretag. Slår vi samman Sydost (Kalmar,

Blekinge och Kronoberg) med Kristianstad/Hässleholm utgör tjänsteföretagen cirka 60 procent och i Malmö/Lund/Helsingborg/Halmstad utgör de knappt 70 procent. Samtliga typer av tjänsteföretag, kunskapsintensiva, arbetsintensiva och övriga tjänster som inkluderar privata bolag inom välfärdstjänster, står för en något större andel i Malmö/Lund/Helsingborg/Halmstad. I syd- och nordöstra Skåne är det istället övrig varuproduktion, med företag inom framför allt byggsektorn, som utgör en större andel.

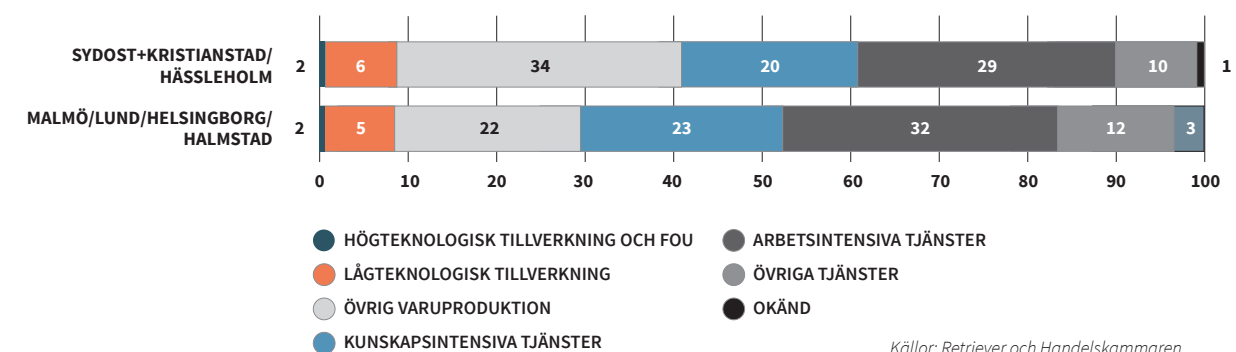
En annan faktor som påverkar möjligheten för företagen att skala upp är tillgången till kapital. Kapital till nystartade företag koncentreras i stor utsträckning till storstäderna, vilket kan bidra till att förklara utvecklingen. Venture capital-investeringar i Sydsverige analyseras vidare i avsnittet om kapitaltillgång.

//
**ANTAL 10-10-10-FÖRETAG PER KOMMUN I
 OLIKA ARBETSMARKNADSREGIONER I SYDSVERIGE**

Källor: Retriever och Handelskammaren

//
10-10-10-FÖRETAGENS BRANSCHFÖRDELNING, OLIKA DELAR AV SYDSVERIGE (%)

Källor: Retriever och Handelskammaren

Framgångsrika 10-10-10- företag i Sydsverige

Av de 595 nystartade 10-10-10-företagen finns exempel från många olika branscher och flera olika orter. Här presenteras fem av de snabbväxande bolagen i Sydsverige.

Firmify i Kalmar

Firmify startades 2011 av flera personer med erfarenhet av frilans- och konsultuppdrag och med bakgrund inom redovisningsbranschen och kreativa näringar. Firmify tillåter frilansare och blivande egenföretagare att fakturera för utförda tjänster och registrerar det ekonomiska utbytet för både bokföring och deklaration. Företaget har banat väg för det allt mer vanliga fenomenet egenanställningsbolag, där tanken är att överlåta pappersarbetet till Firmify för att underlätta för kunden administrativt. Firmify hade drygt 250 anställda år 2017 och blev då utsedda till Gasellföretag av Dagens Industri för andra året i rad.

FORTNOX i Växjö

Fortnox Finans är ett nytt företag inom Fortnox-koncernen som erbjuder finansiella tjänster till företag. Fortnox Finans erbjuder fakturaservice där Fortnox skickar fakturan åt företaget, ser till så att pengarna kommer in och sedan bokför inbetalningen. Fortnox Finans erbjuder också factoringtjänster i form av fakturabelåning och fakturaköp, samt företagslån för snabbare finansieringar av exempelvis en större investering. Företaget hade 25 anställda år 2017 och en omsättning om 50 miljoner kronor.

bimobject® i Malmö

BIM, eller Building Information Modelling, är det mest vedertagna begreppet för digitaliseringen av byggindustrin. Digitala ritningar genom 3d-scannade objekt gör att kommunikationen för arkitekter och byggherrar effektiviseras och att information om pris, vikt m.m. kan komma omedelbart. BIMobject startade år 2011 och bygger sin verksamhet på att skapa virtuella kopior av kunders produkter som BIM-objekt.

Företaget siktar på att bli den globalt ledande portalen för BIM-objekt och skrev nyligen ett avtal med Autodesk Seek, den ledande BIM-portalen i Nordamerika. 2017 hade företaget 130 anställda och en omsättning på 87 miljoner kronor.

Björka i Lomma

Det Lommabaserade företaget Björka assistans startades 2010 av den tidigare vårdarbetaren Marie Hansson och hennes make Patrick Hansson. Tillsammans har de byggt upp företaget som idag organiserar personlig assistans över hela Sverige med ungefär 240 assistenter och 30 assistansuppdrag. För andra året i rad tog de emot utmärkelsen som Gasellföretag 2016. Företaget hade 2017 en omsättning på 66 miljoner kronor.

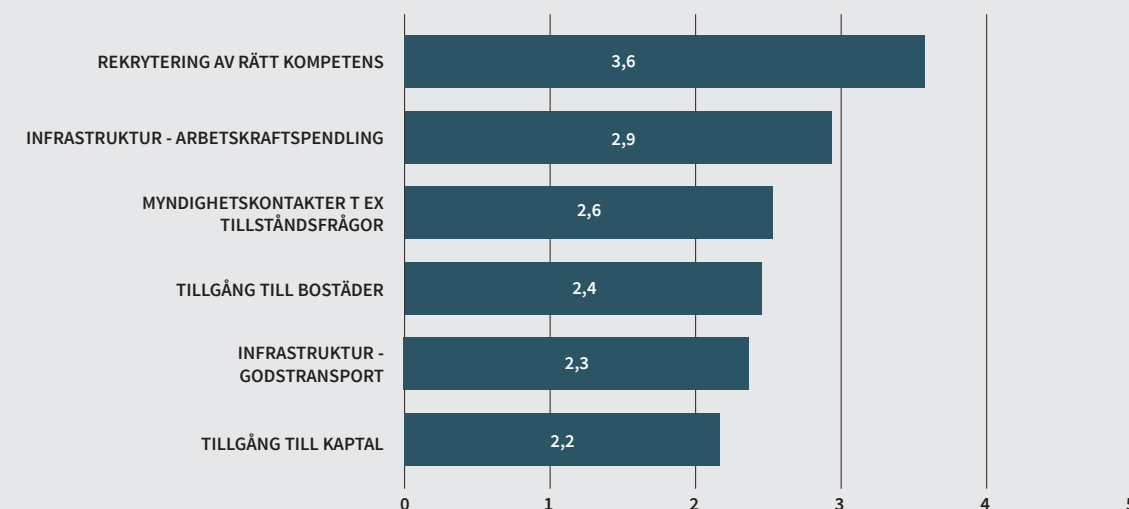
RED GLEAD DISCOVERY i Lund

Red Glead Discovery är baserat i Medicon Village i Lund. Företaget driver egna forskningsprojekt för att hitta nya mediciner, och erbjuder också forskning, labbtestande och expertis för andra företag. Blandningen av interdisciplinära forskare och projektledare hjälper till att driva projekten framåt. Sju erfarna forskare grundade bolaget, och idag har verksamheten växt till 20 professionella forskare. Ett av företagens forskningsprojekt, Apoglyx, gäller hyperglykemi hos personer med diabetes mellitus typ 2. Forskningsprojektet har expanderat till ett eget bolag, Apoglyx AB. Red Glead Discovery hade en omsättning på 21 miljoner kronor år 2017.

Förutsättningar för framtida tillväxt

De intervjuade företagsledarna har fått värdera ett antal faktorer och hur de påverkar företagets möjlighet att växa framöver. Den faktor som fick högst värde var rekrytering av kompetens. 55 procent av företagen anger att rekrytering av kompetens är ett stort eller mycket stort hinder för företagets möjligheter att växa.

//
HUR VÄRDERAR DU FÖLJANDE FAKTORER
SOM HINDER FÖR ERT FÖRETAG ATT VÄXA?

Källa: Intervjuundersökning med 150 företagsledare
Anm.: Varje faktor graderades på en fem-gradig skala där 1 innebär
mycket litet hinder och 5 mycket stort hinder.

Att kunna hitta personal med rätt kvalifikationer är en **nyckelfaktor** för att en verksamhet ska kunna utvecklas. Denna faktor var av störst avgörande betydelse för såväl tjänsteföretag som för tillverkningsindustrin. Kompetensförsörjningen var också det område som nämndes oftast när företagen uppgav de viktigaste framtidsfrågorna. **Svårast bedömer de tillfrågade företagsledarna att det är att finna tekniker.** Denna kompetens tycks vara särskilt svår att hitta för tillverkningsindustrin. Även ledare och chefer är svårt att rekrytera enligt företagsledarna.

Ett annat hinder för framtida tillväxt enligt företagsledarna är infrastrukturens inverkan på möjligheten till arbetspendling. Även detta är starkt kopplat till företagets kompetensförsörjning. Det finns emellertid skillnader mellan de olika branscherna. Tjänsteföretagen upplever arbetspendlingen som ett större hinder, medan tillverkningsföretagen ser ett något större hinder i tillgång på bostäder.

Sydsverige Live lägger vi ett särskilt fokus på kompetens. Men vi gör också djupdykningar i specifika områden inom innovation, kapital och infrastruktur.

INFRASTRUKTUR

KOMPETENS

INNOVATION &
ENTREPRENÖRSKAP

INVESTERINGAR

Relativt få arbetstillstånd och internationella talanger i Sydsverige som helhet

Statistik över arbetstillstånd indikerar att den internationella rekryteringen är relativt låg men tilltagande i Sydsverige.

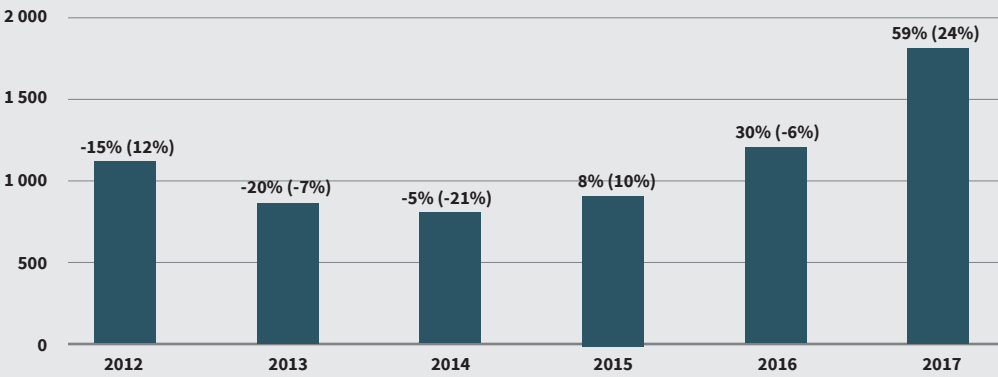
De senaste fem åren har 5 600 personer kommit från länder utanför EU för att arbeta i regionen. Eftersom arbetstillstånd inte behöver sökas för personer som rekryteras inom EU finns statistiken enbart för rekryteringar som sker utanför EU. Företagsledarna i intervjuundersökningen uppger dock att den internationella rekryteringen främst sker inom EU, så den totala omfattningen är sannolikt betydligt större.

Antal internationella rekryteringar i Sydsverige från länder utanför EU motsvarar 8 procent av de personer som sökt tillstånd för att arbeta i Sverige. Det innebär en betydligt

lägre andel än regionens sysselsättningsandel och är därmed en indikation på att regionen underpresterar.

Men antalet internationella rekryteringar ökar kraftigt. 2017 rekryterades cirka 1 850 personer från länder utanför EU till Sydsverige, vilket var en ökning med knappt 60 procent jämfört med året före och en fördubbling jämfört med 2014. Och ökningen fortsätter i år, fram till oktober har drygt 1 800 personer rekryterats, vilket är 20 procent fler än samma period förra året. Det innebär att antalet internationella rekryteringar ökar kraftigt i regionen och hittills i år utgör de 12 procent av samtliga inresande till Sverige.

//
ANTAL REKRYTERINGAR FRÅN LÄNDER UTANFÖR EU I SYDSVERIGE, 2012–2017

Källa: Migrationsverket
Anm.: Siffrorna på staplarna avser förändringen i procent i Sydsverige jämfört med föregående år. Tillväxttakterna inom parentes avser Sverige som helhet.

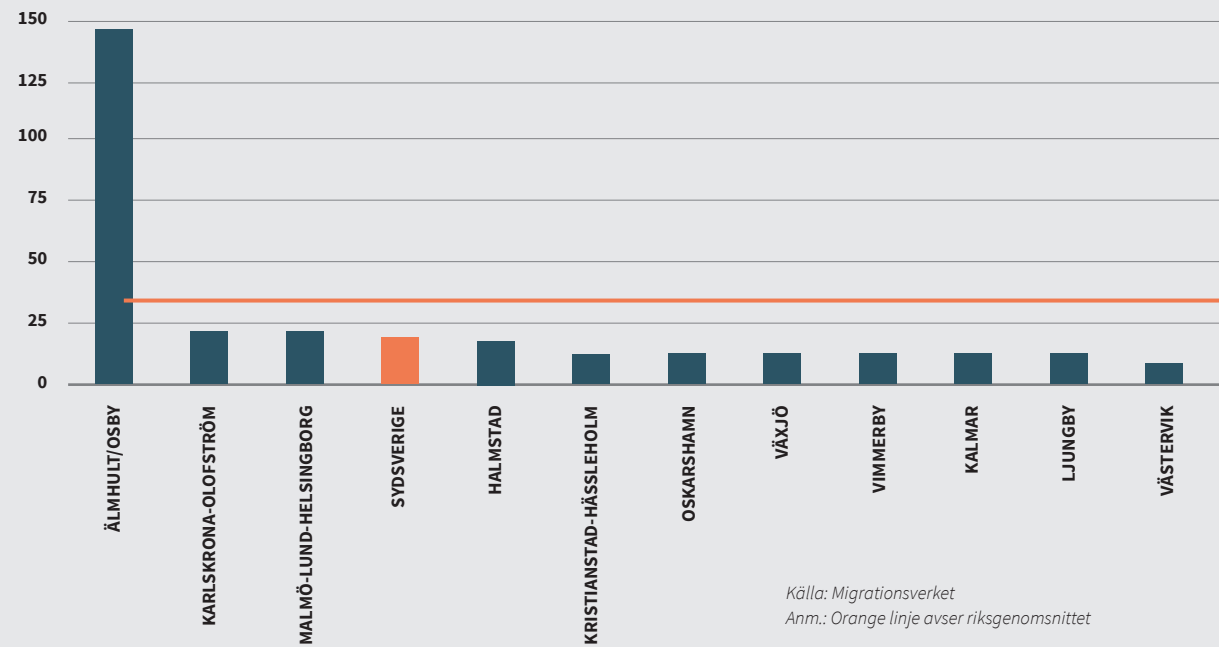
Antal arbetstillstånd ökade i samtliga sydsvenska arbetsmarknadsregioner år 2017, men det är stor skillnad i vilken utsträckning företagen i de olika regionerna rekryterar kompetens utanför EU. De flesta arbetstillstånden avser arbete i Malmö-Lund-Helsingborg-regionen (cirka 1 100), men i relation till storleken på arbetsmarknaden har Älmhult en kraftig överrepresentation med 230 internationellt rekryterade personer år 2017. Älmhult är också den enda sydsvenska region som har fler antal

arbetstillstånd per 10 000 sysselsatta än riket som helhet. Antalet internationella rekryteringar har ökat kraftigt i Karlskrona/Olofström och 2017 hade Blekinge-regionen näst flest antal arbetstillstånd per 10 000 sysselsatt i Sydsverige. Dock har antalet rekryteringar fram till oktober 2018 minskat i både Älmhult och Karlskrona-Olofström jämfört med samma period förra året, medan ökningen fortsätter i Malmö-Lund-Helsingborg.

”Upp till 30 procent är internationella rekryteringar hos oss. Vi har annonser ute hela tiden och får mycket intresse från Asien och Europa, med mycket god kvalitet.”

HELENA OLÅ, PLATSCHEF ERICSSON KARLSKRONA

//
ANTAL REKRYTERINGAR FRÅN LÄNDER UTANFÖR EU PER 10 000
SYSSELSATTA ÅR 2017, SYDSVENSKA ARBETSMARKNADSREGIONER

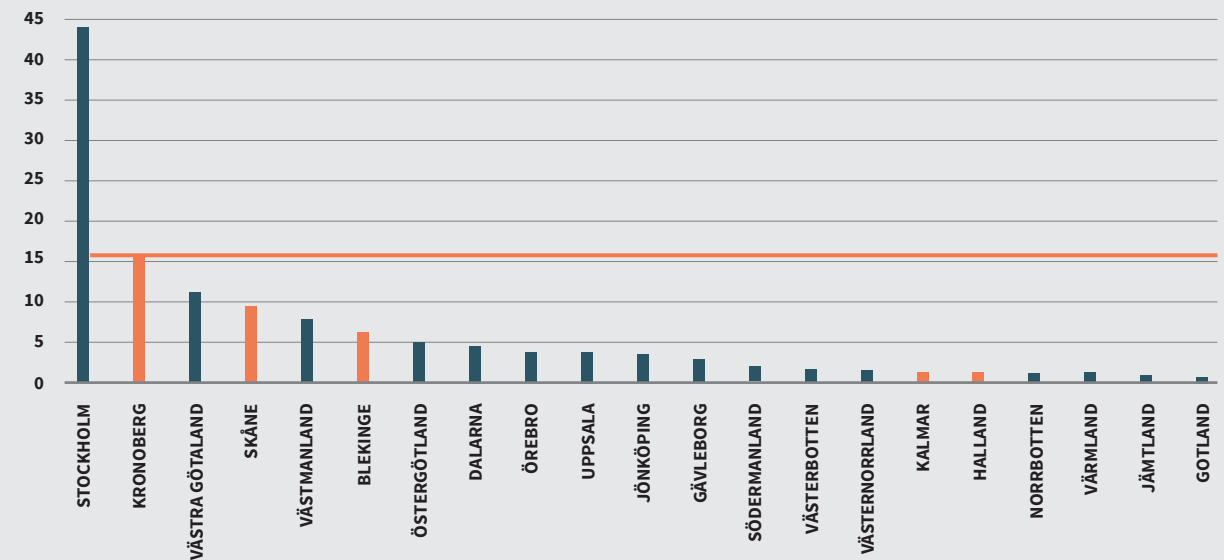

Ungefär 40 procent av de som kom till Sydsverige år 2017 började arbeta inom yrken som kräver högskole- eller specialistkompetens.¹² Det innebär att Sydsverige lockade till sig 10 procent av de internationella talangerna som kom till Sverige från länder utanför EU. Det är tydligt att talangerna i stor utsträckning börjar arbeta i storstadsregionerna, särskilt i Stockholm. 70 procent av talangerna kom till huvudstadsregionen, medan 13 procent kom till Västra Götaland och 7 procent till Skåne.

I relation till storleken på arbetsmarknaden är därmed Stockholm tydligt i topp, men den region som lockar näst flest talanger per 10 000 sysselsatt är Kronoberg. Framför allt beror det på rekryteringar till Ikea i Älmhult. Av de sydsvenska länen lockar Kalmar och Halland relativt få talanger.

¹²/Avser yrkeskategorierna Chefsyrken, Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens och Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande enligt SSYK2012.

//
INTERNATIONELLA TALANGER ÅR 2017 PER 10 000 SYSSELSATT, SVENSKA LÄN

De företagsledare som uppgav i intervjuundersökningen att de har försökt rekrytera internationellt men misslyckats, menar att lönenivån och skattetrycket är viktiga förklaringar. Sverige anses ha svårt att konkurrera med exempelvis Danmark och USA. Dåliga eller opålitliga kommunikationer samt att det saknas internationella skolor lyfts också fram i sammanhanget. Flera pekar också på de hinder som uppkommer när personer börjar arbeta i Sverige såsom krångel med arbetstillstånd, problem att hitta bostad och att få ett svenskt personnummer.

Internationella rekryteringar är viktiga för kompetensförsörjningen men det krävs bättre strukturer som gör att potentialen kan utnyttjas till fullo. Bostäder och internationella skolor hör hit, liksom förenklade processer för att söka arbetstillstånd, få personnummer m.m.

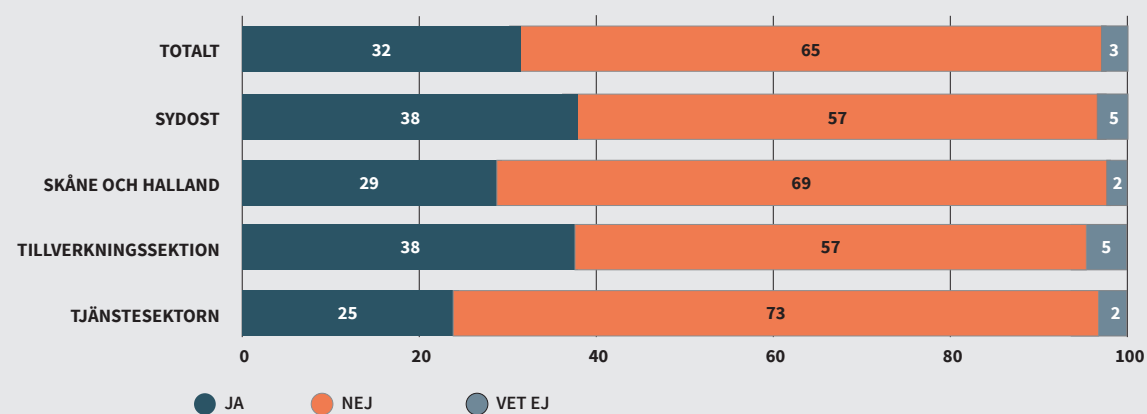
Det finns också anledning att se över regelverken för de internationella studenterna efter examen. I Sverige får studenter från tredjeland stanna sex månader efter examen för att söka arbete. I flera andra länder är denna period 12 eller 18 månader. Och det behövs strukturer så att det knyts kontakter mellan de internationella studenterna och regionens företag under studieperioden.

”Utan personnummer får man inte ens bli kundmedlem på Clas Ohlson”

ANNA LIFFNER, VICE PRESIDENT INRIVER

Kompetens-utveckling i sydsvenska företag

// HAR FÖRETAGET NÅGON ANSTÄLLD MED NÅGON FORM AV ANSTÄLLNINGSTÖD? (%)

Källa: Intervjuundersökning med 150 företagsledare

De företag som använder stöden uppger att processen för att söka varit relativt enkel och 75 procent av företagen uppger att det har funnits tillgång till kompletterande utbildning i form av språk- eller yrkesutbildning.

Av samtliga företagsledare uppger var tredje att det är svårt eller mycket svårt att få en överblick över vilka typer av anställningsstöd som finns.

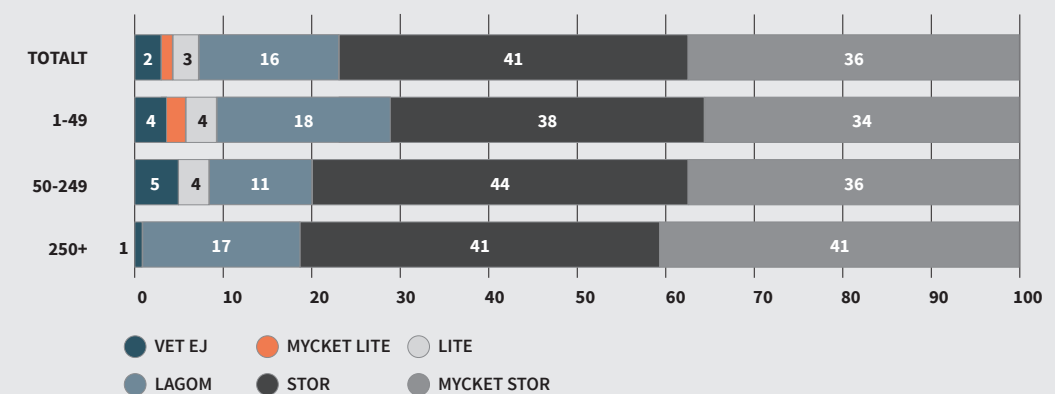
Det är tydligt att anställningsstöden endast kan bidra till förbättrad integration i begränsad utsträckning. I samtal med företagsledarna lyfts att stöden är svåra att skala upp eftersom varje anställning kräver stora insatser i form av introduktion och handledning. Det finns alltså anledning att se över andra vägar för att snabba på och förbättra integrationen av utrikes födda.

Flera företag uppger att vidareutbildning av befintlig personal är viktigt för att säkra den framtida kompetensförsörjningen, och tre av fyra företagsledare uppger att de har en budget för personalens kompetensutveckling. Andelen är något högre bland tjänsteföretagen, 80 procent jämfört med tillverkningsindustrins 75 procent. Den vanligaste utbildningsformen är externa och interna kurser och 9 av 10 företagsledare anger att personalen har deltagit i någon form av kursverksamhet.

Resultaten är väl i linje med SCB:s undersökning av vidareutbildning i 39 300 företag i Sverige.¹⁵

Drygt 3 av 4 företagsledare anser att personalutbildningarna bidrar till att stärka företagets konkurrenskraft i stor eller mycket stor utsträckning. Andelen är något lägre bland företag med mindre än 50 anställda.

// I VILKEN UTSTRÄCKNING BIDRAR PERSONALUTBILDNINGARNA TILL ATT STÄRKA FÖRETAGETS KONKURRENSKRAFT? (%)

Källa: Intervjuundersökning med 150 företagsledare

¹⁵/https://www.scb.se/contentassets/f2d5dc43313d4c86876f5b33bc04f3dd/uf0538_2016a01_br_a40br1801.pdf

Varifrån kommer kapitalet?

Riskkapital är ett samlingsnamn för allt tillskottskapital till ett bolag som inte innefattar lån. Riskkapitalbolagen (Private Equity-sektorn) erhåller kapitalet från bland annat privata investerare men majoriteten av riskkapitalet kommer från utländska institutioner, såsom pensionsfonder och universitetsstiftelser. Riskkapitalbolagen, som förvaltar detta kapital, ansvarar därför för en betydande del av den svenska kapitalimporten.

Riskkapitalbolagen kan delas in i venture capital-aktörer respektive buyout-aktörer. Venture capital-aktörerna investerar generellt i minoritetspositioner i bolag som oftast ännu inte genererat någon omsättning och med få anställda, men som har en stor tillväxtpotential. Buyout-aktörerna investerar generellt i majoritetsposter i mogna bolag med stabila kassaflöden. Cirka 90 procent av det totala transaktionsvärdet på den svenska riskkapitalmarknaden härleds till buyout-investeringar, medan återstående 10 procent av investeringsvärdet härleds till venture capital-investeringar. Private Equity-sektorn har över 800 portföljbolag över hela landet i många olika branscher.¹⁷

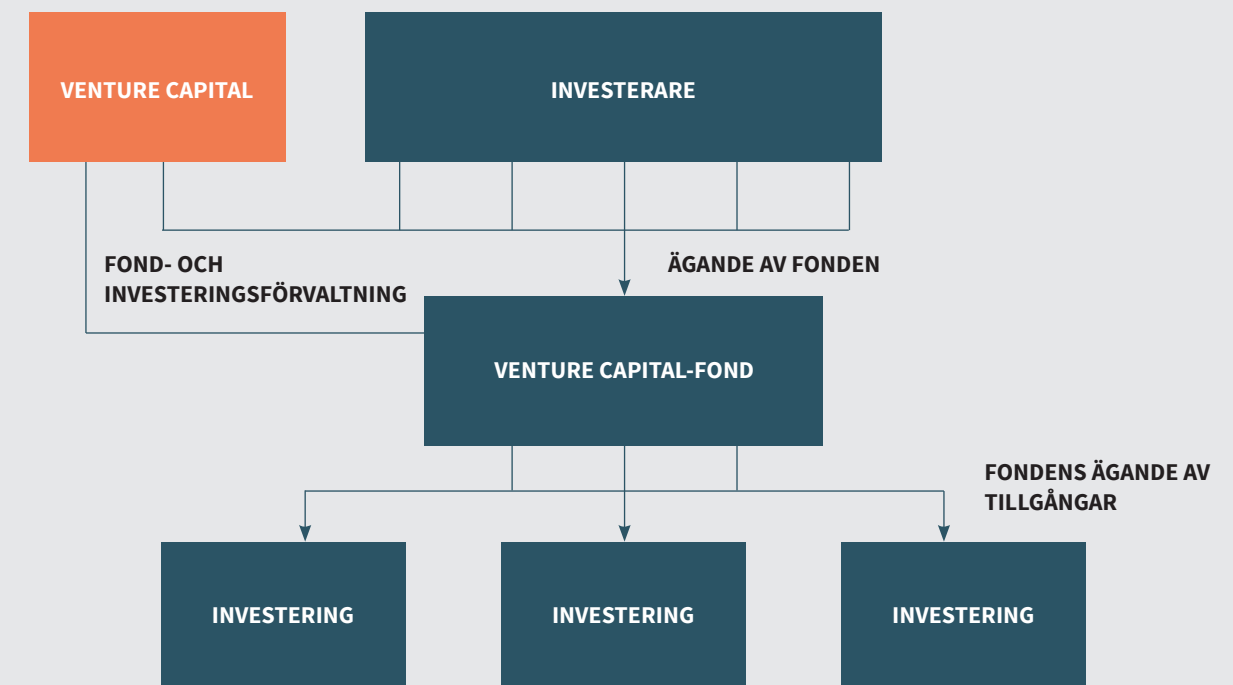
¹⁷/Enligt Svenska Riskkapitalföreningens rapport Swedish Private Equity Market.

Venture capital som källa till kapital

Venture capital investeras mestadels via fonder. En klassisk venture capital-investering är en tidsbegränsad minoritetsinvestering i ett onoterat företag. Avkastning uppstår genom försäljning av aktier i de bolag som det investerats i. Ägandet sträcker sig allt som oftast över 5–10 år, lite beroende på utvecklingen av bolaget och investeringen.

Storbolag som H&M (via Colab), Telia (via Division X) och Volvo (via Volvo VC) tillför marknaden kapital genom sina

corporate venture capital-investeringar. Likaså tillförs statligt kapital av till exempel Industrifonden och Almi Invest. Beroende på kapitalets ursprung finns det olika bakomliggande drivkrafter. Incitamenten varierar från rent ekonomiska aspekter, tekniska innovationer till tillgången på skalbara affärsidéer som lätt kan implementeras över hela världen.

Venture Capital-fondstruktur

Venture capital kan i sin tur delas upp i olika typer beroende på var investeringsobjektet befinner sig i sin bolagsutveckling.

- Såddkapital är den initiala finansieringen som en entreprenör ofta behöver för att kunna utveckla sin idé och starta sitt företag. I dessa faser tillför ofta venture capital-aktören mer kunskap och kompetens än kapital.

- Tillväxtkapital används när företag ska gå från en relativt nystartad verksamhet till en större aktör. Typisk investeringsstorlek är 5–50 miljoner kronor.
- Bryggfinansiering är en större investering, ofta på 50–250 miljoner kronor, som används mellan tillväxtkapitalet och en eventuell börsintroduktion.

områden ofta är väl uppkopplade för pendling. Samtidigt ger det nya möjligheter för själva hamnverksamheten. När ny kapacitet skapas från grunden kan klimatvänliga lösningar byggas in från start.

Sydsverige- En metropol för varulogistik

Med en förväntad växande utrikeshandel och en ökad befolkning kommer transporterna allt mer att påverka Sverige och Skåne.

Ser man till de prognoser som finns ökar behoven mycket markant. Viktiga underliggande variabler för framtida trafik är befolkning och godsflöden. Vad gäller gods-

trafiken bedömer Trafikverket själva att volymerna ökar mycket i Sydsverige. Skåne är enda delen av landet där både pendling och gods växer mycket kraftfullt. Eftersom dessa konkurrerar om utrymme på vägar och järnväg har det betydelse för infrastrukturen och hamnarnas omland. Ser vi till godsvolymer är Halland i nationell topp vad gäller volymtillväxt. Likväl har sydostlänen procentuella ökningar som slår storstadslänen Stockholm och Västra Götaland. Även om så pass långsiktiga prognoser inrymmer osäkerhet är detta ändå ett mått på trycket vad gäller godslogistik i framtiden för Sydsveriges del. Detta spelar in i hamnarnas verksamhet.

// TRAFIKVERKETS PROGNOSE

	BEFOLKNING TILL 2040	GODSTRAFIK TILL 2030		GODSTRAFIK TILL 2050	
	HELA PERIODEN (CA)	PER ÅR	HELA PERIODEN	PER ÅR	HELA PERIODEN
Skåne	148%	2,26%	156%	1,98%	219%
Halland	143%	2,34%	159%	2,05%	225%
Kronoberg	112%	2,15%	153%	1,88%	211%
Blekinge	99%	2,16%	153%	1,89%	211%
Kalmar	95%	1,86%	145%	1,62%	190%
Västra Götaland	125%	1,67%	139%	1,46%	179%
Stockholm	173%	1,28%	129%	1,12%	156%
Uppsala	155%	1,71%	140%	1,50%	181%

Trafikdrivande prognoser (personresor och gods)
Källa: Trafikverket nationell plan och underlagsrapporter

Skåne har sedan länge varit och är Sveriges viktigaste logistiknav för transporter till våra handelspartners i Europa.

Under 2017 har godsflödet i Sverige ökat mest inom sjöfart, och därefter med lastbil och järnväg. Sveriges hamnar hade 2017 totalt ca 70 000 fartygsanlöp, 138 miljoner ton gods över kaj samt 5 miljoner enheter. Via de skånska hamnarna kom 33 procent av tonnaget, 52 procent av alla enheter samt 64 procent av alla fartygsanlöp.

Sverige har ett miljömål om att utsläppen från inrikes transporter ska minska med 70 procent till 2030 jämfört med 2010. Skåne har ett annat mål om att vara klimatneutral och fossilfri 2030. Detta kommer att påverka logistiken i Skåne. Den utveckling som Skånes politiker antagit som mål är att trafikfördelningen av godstransporter i Skåne ska ändras enligt följande (med 2006 som referensår):

// PROGNOS TRAFIKFÖRDELNING AV GODSTRANSPORTER I SKÅNE

TRANSPORTMEDEL	2006	2050
Lastbil	58%	40%
Järnväg	17%	20%
Sjö	25%	40%
Totalt	100%	100%

Källa: Region Skåne

INDUSTRIFAKTA AB
Järnväggsgatan 11, 252 24 Helsingborg
www.industrifakta.se

Kontaktperson:
Magnus Johansson, 0768-17 18 18
magnus.johansson@industrifakta.se

Handelskammaren
I sydsvenska företags intresse

SYDSVENSKA HANDELSKAMMAREN
Malmö Börshus, Skeppsbron 2, 211 20 Malmö
www.handelskammaren.com

Kontaktperson:
Pernilla Johansson, 0765-47 00 45
pernilla.johansson@handelskammaren.com

